

Adroddiad i'r	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y cyfarfod	30 Medi 2022
Aelod/Swyddog Arweiniol	Cynghorydd Julie Matthews / Steve Price
Awdur yr adroddiad	Rheolwr y Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Hyfforddiant a Datblygiad Aelodau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad a gwybodaeth ar ymsefydlu a hyfforddi aelodau ar ôl eu hethol a hyfforddiant a datblygiad aelodau yn gyffredinol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Hysbysu'r Pwyllgor a cheisio ei farn ar gynnwys a chyfeiriad y rhaglen hyfforddiant a datblygiad. Bydd safbwyntiau ac argymhellion y Pwyllgor yn cael eu hadrodd i'r Cyngor llawn er mwyn i'r Cyngor benderfynu ar drefniadau'r dyfodol ar gyfer hyfforddiant a datblygiad aelodau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn ystyried ac yn gwneud argymhellion i'r Cyngor ar y rhaglen hyfforddiant a datblygiad aelodau.

4. Manylion yr adroddiad

Ymsefydlu ar ôl etholiad

4.1. Cychwynnodd rhaglen o ymsefydlu, hyfforddiant a datblygiad yn syth ar ôl etholiadau'r Cyngor ym mis Mai. Mae'r sesiynau a gyflwynwyd hyd yma wedi cynnwys ymsefydlu aelodau newydd ac aelodau sydd wedi dychwelyd drwy fynd dros y ddarpariaeth TGCh, ymglyfarwyddo â gwasanaethau a gwybodaeth i helpu aelodau i ymgymryd â rhai rolau penodol (er enghraifft hyfforddiant ar y

Cod Ymddygiad, eistedd ar y Pwyllgor Cynllunio neu weithredu fel 'Rhiant Corfforaethol')

E-Ddysgu

4.2 Mae datblygiad adnoddau e-ddysgu ar gyfer yr aelodau wedi'i gydlynu'n genedlaethol gan Rwydwaith Swyddogion Cymorth Aelodau ar y cyd â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Mae plattform e-ddysgu cenedlaethol wedi'i ddatblygu at ddefnydd awdurdodau lleol.

4.3 Nid yw e-ddysgu wedi bod ar gael i aelodau o'r blaen oherwydd sawl problem yn ymwneud ag addasrwydd y plattform e-ddysgu, argaeledd modiwlau wedi'u diweddarau a chydweiddoldeb â dyfeisiadau symudol a ddefnyddiwyd yn ystod y Cyngor diwethaf. Y modiwlau e-ddysgu sydd ar gael yn awr yw:

1. Cadeirio Cyfarfodydd yn Effeithiol
2. Arweinyddiaeth Gymunedol a Gwaith Achos
3. Llywodraethu Corfforaethol
4. Rhianta Corfforaethol
5. Craffu Effeithiol
6. Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
7. Moeseg a Safonau
8. Llywodraethu, Archwilio a Rheoli Risg
9. Cyflwyniad i Drwyddedu
10. Cyflwyniad i Gynllunio
11. Cyllid Llywodraeth Leol
12. Cynllunio ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio.
13. Siarad Cyhoeddus a Gweithio gyda'r Cyfryngau
14. Ymwybyddiaeth o'r Cyfryngau Cymdeithasol
15. Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
16. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
17. Safonau'r Gymraeg

Hyfforddiant Gorfodol

4.4 Yn 2018 penderfynodd y Cyngor y byddai'r cyrsiau hyfforddiant canlynol yn orfodol:

- Y Cod Ymddygiad - unwaith y tymor
- Cynllunio - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn (ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio).
- Trwyddedu - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn (ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Trwyddedu).
- Diogelu'r Cyhoedd a GDPR - hyfforddiant blynyddol sy'n cael ei ddiwygio unwaith y tymor
- Cyllid Llywodraeth Leol - unwaith y tymor
- Diogelu - unwaith y tymor
- Rhianta Corfforaethol - unwaith y tymor

Adolygiadau Datblygiad Personol

4.5 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gofyn bod Adolygiad Datblygu Personol (ADP) ar gael i bob cynghorydd. Mae ADP yn ffordd i aelodau a'r Cyngor asesu anghenion datblygu personol aelod gyda'i gilydd. Byddai'r adolygiad wedi'i osod yng nghyd-destun rôl yr aelod, eu dyheadau ar gyfer yr hyn y maent yn gobeithio ei gyflawni, disgwyliadau'r awdurdod ac anghenion y gymuned. Gallai'r cyfweiliad gynnwys adolygiad o'r hyfforddiant a'r datblygiad a gafodd yr aelod dros y flwyddyn flaenorol.

4.6 Nid yw ADP yn arfarniad o berfformiad aelod ond yn hytrach yn fodd o'u cefnogi a'u datblygu. Nid oes gorfodaeth ar aelodau i gael ADP.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Nid yw'r adroddiad yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol er y bydd aelodau etholedig sydd wedi'u hyfforddi a'u cefnogi'n effeithiol yn cyfrannu at berfformiad y Cyngor ar lefelau strategol, datblygu polisi a gwneud penderfyniadau.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Darperir y rhan fwyaf o'r cynllun hyfforddi gan Swyddogion y Cyngor. Nid yw hyn yn gofyn am arian ychwanegol ond mae yn gofyn am amser swyddogion a bydd hynny'n ffactor ym maint a chymhlethdod y rhaglen hyfforddi y gellir ei darparu. Mae angen hwyluso rhai meysydd hyfforddiant yn allanol gyda chostau'r hyfforddiant hwn ddod o'r gyllideb hyfforddiant aelodau.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Caiff materion cysylltiedig â hyfforddiant a datblygiad aelodau eu hadrodd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyngor llawn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes angen datganiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nod hyfforddiant a datblygiad yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar aelodau i gyflawni gwahanol rolau'r cynghorydd a'r aelod lleyg modern. Heb yr hyfforddiant a'r datblygiad priodol mae mwy o risg hefyd y ceir cwynion ac y bydd penderfyniadau'n cael eu herio'n llwyddiannus.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011